

Vooral via het nieuws en de zorgverzekeraars gehoord over de verlaging van de maximale collectiviteitskorting per 1 januari 2020

Frank van der Hulst, Anne Brabers, Judith de Jong

De maximale collectiviteitskorting voor de basisverzekering is per 1 januari 2020 verlaagd van 10 naar 5 procent. Aan het begin van het overstapeseizoen heeft de helft (50%) van de verzekerden hierover gehoord, na afloop van het overstapeseizoen was dit ruim de helft (57%). Verzekerden hebben hierover vooral via het nieuws en hun zorgverzekeraar gehoord. Verzekerden die collectief verzekerd zijn, hebben vaker via hun zorgverzekeraar over de verlaging gehoord dan verzekerden die niet collectief verzekerd zijn. Hoe hoog de nieuwe maximale korting nu is, is voor een groot deel van de verzekerden die aangaven gehoord te hebben over de verlaging onbekend. Dit blijkt uit onderzoek onder leden van het Consumentenpanel Gezondheidszorg van het Nivel.

Verlaging maximale collectiviteitskorting

Verzekerden hebben de mogelijkheid om zich collectief te verzekeren. Een collectieve zorgverzekering is een zorgverzekering die met een grotere groep mensen wordt afgesloten, zoals een bedrijf, vereniging of via een commerciële partij zoals een winkelketen of bank [1]. In 2019 had bijna twee derde (65%) van de verzekerden een collectieve zorgverzekering [2]. Het idee achter een collectieve verzekering is dat de zorgverzekeraar voor een specifieke groep verzekerden zorg inkoop, waardoor kosten bespaard zouden kunnen worden via bijvoorbeeld doelmatige zorginkoop of administratieve besparingen [3]. Deze kostenbesparing kan met een korting worden teruggegeven aan de groep verzekerden [3]. Uit recent onderzoek blijkt echter dat geen van de collectiviteiten kan aantonen dat de collectiviteitskorting wordt terugverdiend via een besparing op de kosten [4]. Hoewel in slechts 18 procent van de collectiviteiten van grote zorgverzekeraars wel aannemelijk kan worden gemaakt dat er sprake is van een besparing, is de hoogte van de besparing onbekend [4]. Het is daarom aannemelijker dat de korting in de praktijk veelal niet betaald wordt uit besparingen van specifieke inkoopafspraken, maar uit een verhoging van de oorspronkelijke premie van verzekerden [5]. Het is daarbij mogelijk het geval dat verzekerden zonder collectiviteit of met een relatief lage collectiviteitskorting, de hoge collectiviteitskortingen betalen van andere verzekerden [4]. Een ander probleem gerelateerd aan de collectiviteitskorting, is dat het lastig blijkt voor verzekerden om de best passende polis te kiezen [4,5]. Dit komt mede door het grote aanbod aan polissen en collectiviteiten, die vaak op elkaar lijken [4,5]. Daarbij wordt de collectiviteitskorting voornamelijk op de duurdere verzekeringen in het assortiment van de zorgverzekeraar toegepast [1]. Hierdoor lijkt een collectieve zorgverzekering ogenschijnlijk voordelig, maar is dit voor veel verzekerden niet de voordeligste optie [1].

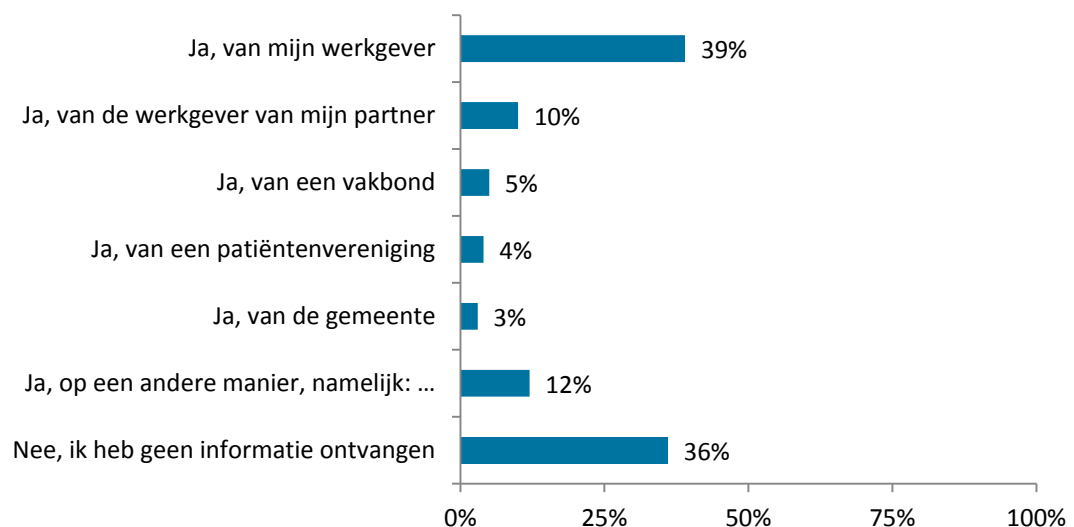
Voormalig minister Bruno Bruins van Medische Zorg wilde daarom dat zorgverzekeraars een einde maken aan deze fictieve korting en streven naar een kleiner en meer onderscheidend polisaanbod [5]. De korting voor deelnemers aan een collectiviteit is daarom sinds 1 januari 2020 wettelijk verlaagd van 10 procent naar maximaal 5 procent. Het is de vraag of verzekerden hiervan op de hoogte waren. Dat is van belang, omdat dit gevolgen kan hebben voor hun zorgverzekering. De verlaging van de korting betekent voor een deel van de collectief verzekerden namelijk een extra grote premiestijging voor 2020.

Met behulp van het Nivel Consumentenpanel Gezondheidszorg [6] zijn daarom de volgende twee vragen onderzocht: 1. Hebben verzekerden informatie ontvangen over de mogelijkheid een collectieve zorgverzekering af te sluiten en zo ja, op welke manier hebben zij deze informatie ontvangen? 2. Zijn verzekerden op de hoogte van de daling van de maximale collectiviteitskorting en zo ja, op welke manier zijn zij hierover geïnformeerd? En zijn hierbij verschillen tussen collectief en niet collectief verzekerden? Om deze vragen te beantwoorden zijn vragenlijsten verstuurd aan het begin van het overstapseizoen¹ (november 2019, 664 respondenten) en na afloop van het overstapseizoen (februari 2020, 806 respondenten).

Bijna twee derde van de verzekerden heeft informatie ontvangen over de mogelijkheid om een collectieve zorgverzekering af te sluiten, voornamelijk via de werkgever

Ruim een derde (36%) van de verzekerden gaf aan geen informatie te hebben ontvangen over de mogelijkheid een collectieve zorgverzekering af te sluiten (Figuur 1). Bijna twee derde (64%) van de verzekerden heeft wél informatie hierover ontvangen. Verzekerden gaven het vaakst aan deze informatie ontvangen te hebben van de eigen werkgever (39%) (Figuur 1). Daarnaast gaf 12% aan deze informatie op een andere manier ontvangen te hebben, bijvoorbeeld via de zorgverzekering, de ouderenbond of een vereniging.

Figuur 1 Heeft u informatie ontvangen over de mogelijkheid om een collectieve zorgverzekering af te sluiten? (meerdere antwoorden mogelijk*) (Peiling februari 2020; N=770, gewogen)

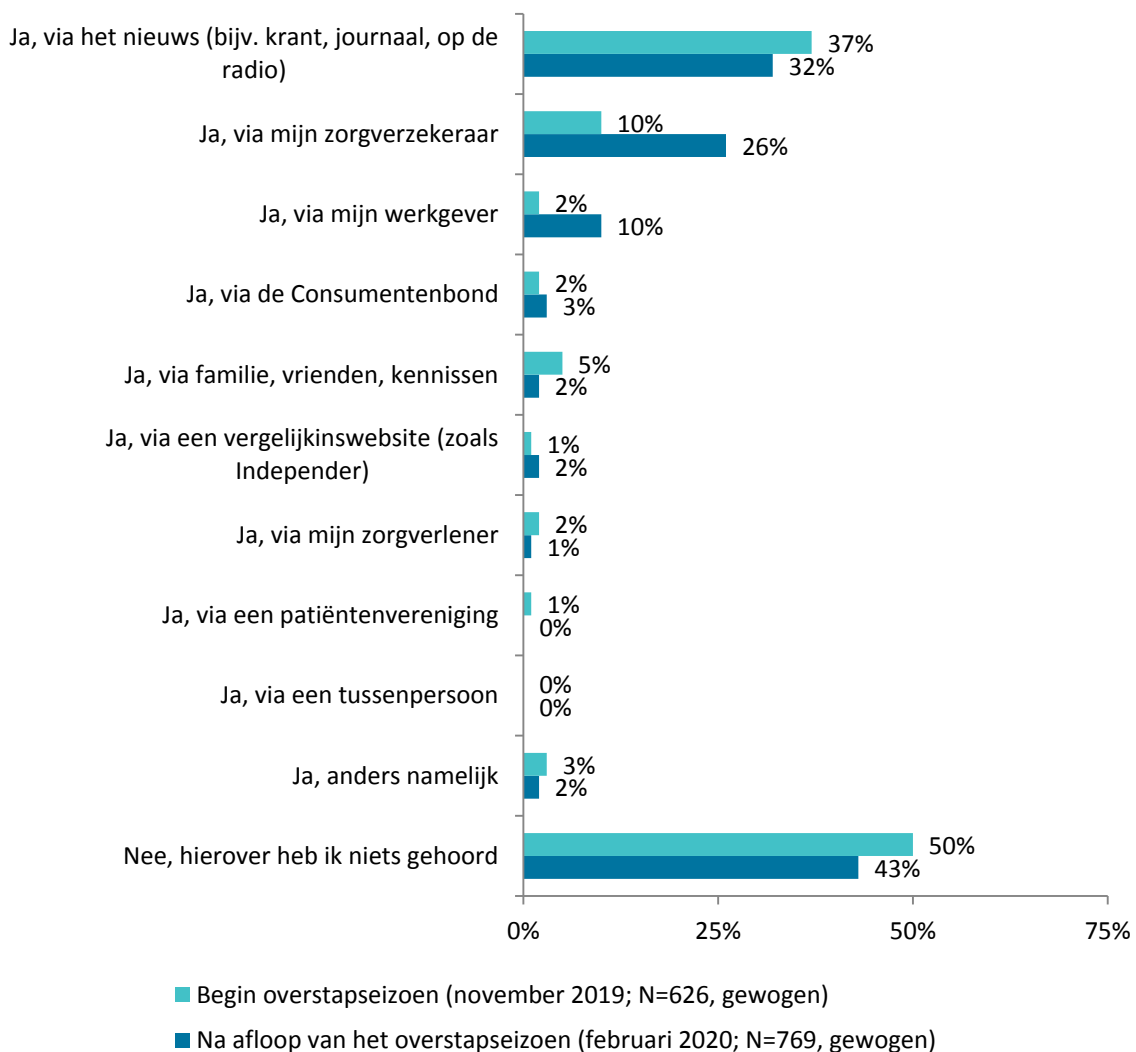
* Percentages kunnen opgeteld boven de 100% uitkomen, omdat meerdere antwoorden gegeven konden worden. Het nee antwoord kon niet in combinatie met de ja antwoorden gegeven worden.

¹ Het overstapseizoen betreft de periode waarin verzekerden kunnen overstappen van zorgverzekering. Deze periode loopt van 12 november, de datum dat alle premies voor zorgverzekeringen voor het volgende jaar bekend moeten zijn, tot 1 februari, het uiterste moment om een nieuwe zorgverzekering af te sluiten.

Ongeveer de helft van de verzekerden heeft gehoord van de verlaging van de maximale collectiviteitskorting, voornamelijk via het nieuws

Aan het begin van het overstapseizoen, gaf de helft (50%) van de verzekerden aan niet gehoord te hebben van de verlaging van de maximale collectiviteitskorting (Figuur 2). Na afloop van het overstapseizoen was dit percentage 43% van de verzekerden; 57% had toen wel gehoord over de verlaging. De meeste verzekerden gaven aan hierover via het nieuws gehoord te hebben: 37% aan het begin van het overstapseizoen, tegenover 32% na afloop (Figuur 2). Het aandeel verzekerden dat via de zorgverzekeraar op de hoogte is gebracht, was 10% aan het begin van het overstapseizoen en 26% na afloop.

Figuur 2 Heeft u gehoord dat per 1 januari 2020 de maximale collectiviteitskorting voor de basisverzekering omlaag gaat / is gegaan? Zo ja, waar heeft u dat gehoord? (meerdere antwoorden mogelijk*)

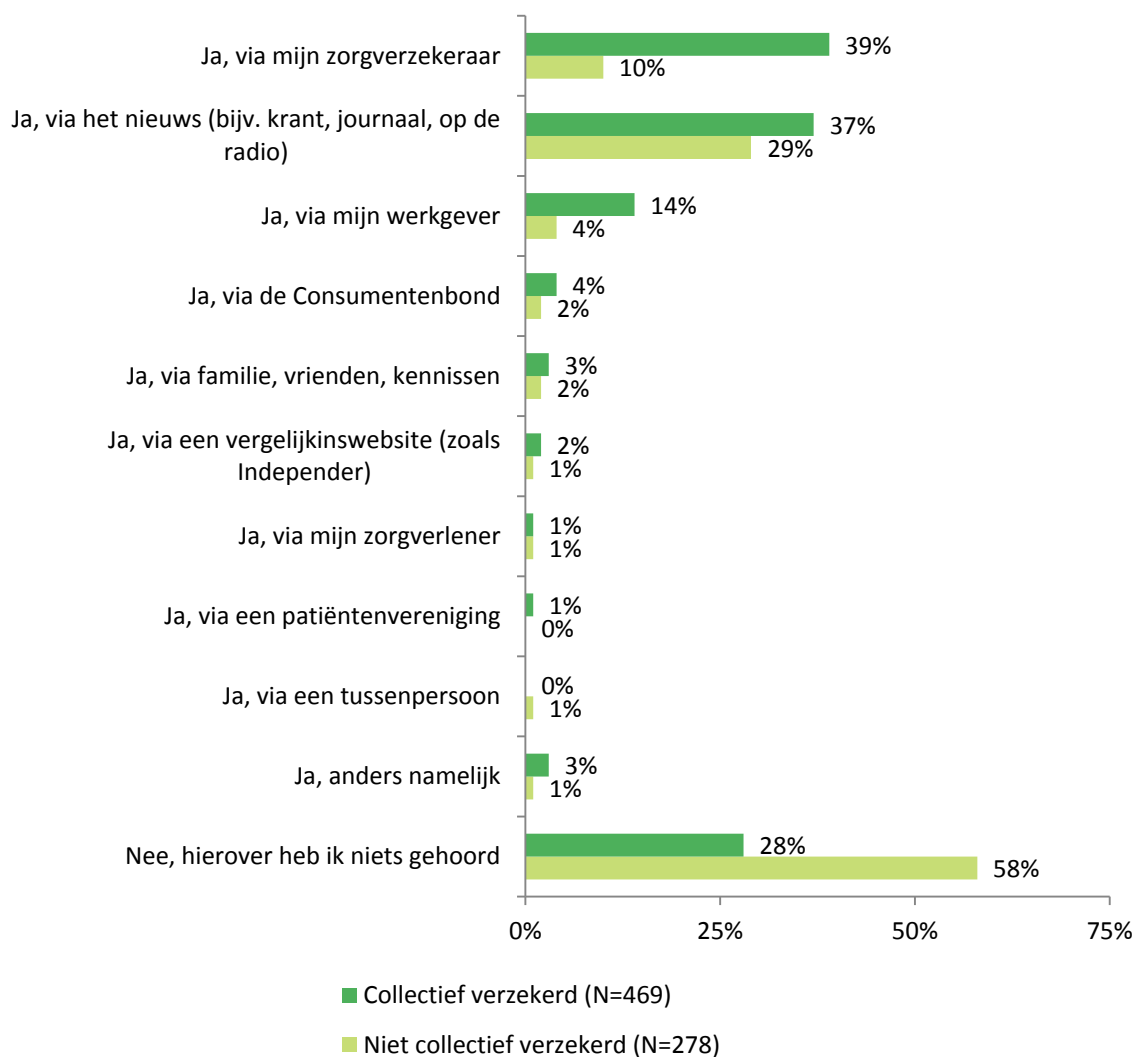

* Percentages kunnen opgeteld boven de 100% uitkomen, omdat meerdere antwoorden gegeven konden worden. Het nee antwoord kon niet in combinatie met de ja antwoorden gegeven worden.

Bijna driekwart van de collectief verzekerden heeft gehoord van de verlaging van de maximale collectiviteitskorting, voornamelijk via de zorgverzekeraar

Figuur 3 laat zien dat ruim een kwart (28%) van de respondenten die collectief verzekerd zijn, aangaf niet gehoord te hebben over de verlaging van de maximale collectiviteitskorting, tegenover 58% van de niet collectief verzekerde respondenten ($p=0,00$). Bijna driekwart (72%) van de respondenten die collectief verzekerd zijn, had wél hierover gehoord, vooral via de zorgverzekeraar (39%) en het nieuws (37%). Voor de respondenten die niet collectief verzekerd zijn, geldt dat de grootste groep van hen dit via het nieuws gehoord heeft (29%) en een kleiner deel via de zorgverzekeraar (10%).

Figuur 3 Heeft u gehoord dat per 1 januari 2020 de maximale collectiviteitskorting voor de basisverzekering omlaag is gegaan? (meerdere antwoorden mogelijk*) (Peiling februari 2020)

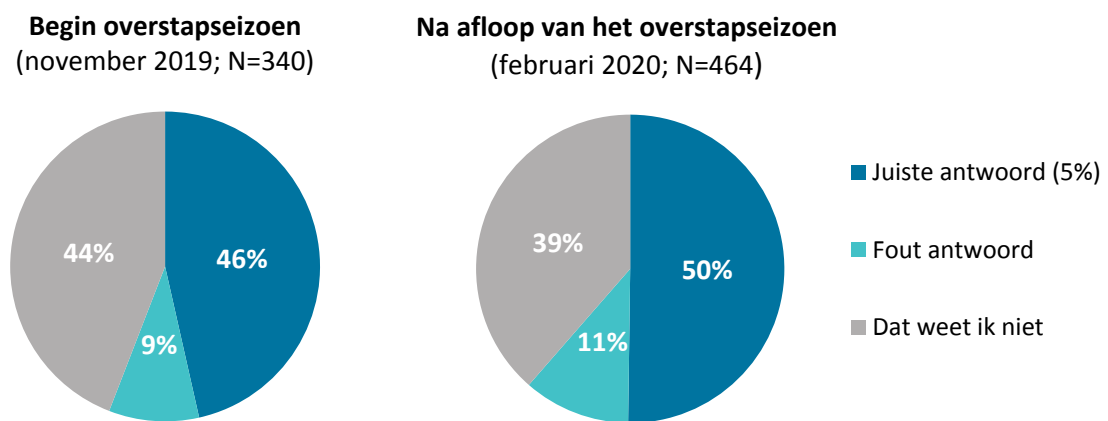

* Percentages kunnen opgeteld boven de 100% uitkomen, omdat meerdere antwoorden gegeven konden worden. Het nee antwoord kon niet in combinatie met de ja antwoorden gegeven worden.

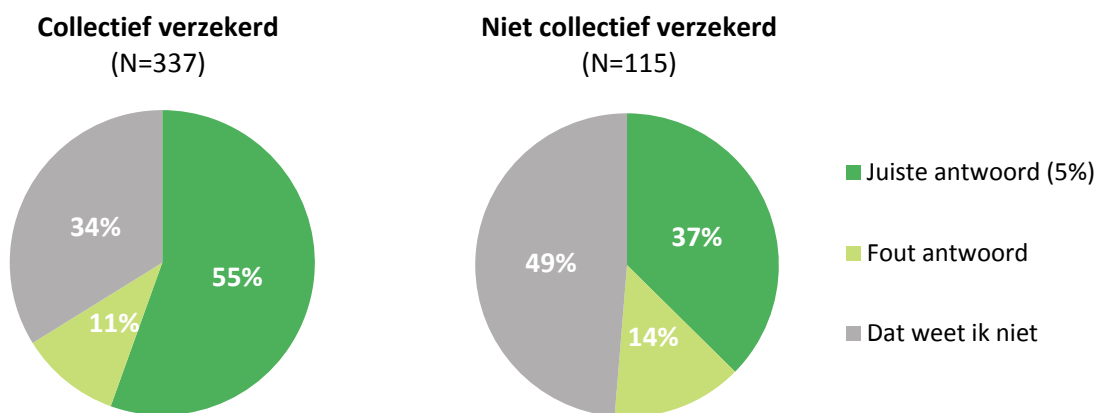
De hoogte van de nieuwe maximale korting is voor een groot deel van de verzekerden onbekend

Aan het begin van het overstapeseizoen wist 46% van de respondenten die aangaven gehoord te hebben over de verlaging van de maximale collectiviteitskorting te benoemen dat het nieuwe maximum 5 procent is (Figuur 4). Na afloop van het overstapeseizoen was dit 50%. De andere helft van deze groep gaf aan niet te weten wat de hoogte is van de maximale collectiviteitskorting per 1 januari 2020 (39%) of gaf een fout antwoord (11%). Voor een groot deel van de verzekerden is de nieuwe maximale korting dus onbekend. Verder blijkt dat respondenten die collectief verzekerd zijn vaker het juiste antwoord te gaven (55%) dan respondenten die niet collectief verzekerd zijn (37%) (Figuur 5).

Figuur 4 U heeft aangegeven te hebben gehoord dat de maximale collectiviteitskorting volgend jaar /dit jaar verlaagd wordt/is. Hoe hoog wordt/is volgens u per 1 januari 2020 de maximale collectiviteitskorting voor de basisverzekering?

Figuur 5 U heeft aangegeven te hebben gehoord dat de maximale collectiviteitskorting dit jaar verlaagd is. Hoe hoog is volgens u per 1 januari 2020 de maximale collectiviteitskorting voor de basisverzekering? (Peiling februari 2020)

Tot slot

Het is van belang dat verzekerden op de hoogte zijn van de verlaging van de maximale collectiviteitskorting, omdat dit voor collectief verzekerden mogelijk een extra grote premiestijging heeft betekend. Onze resultaten laten zien dat ongeveer de helft van de verzekerden op de hoogte was van de verlaging van de maximale collectiviteitskorting. Onder de respondenten die collectief verzekerd zijn, lag dit percentage hoger dan onder respondenten die niet collectief verzekerd zijn.

De informatie over de verlaging van de maximale collectiviteitskorting heeft, vooral via het nieuws en de zorgverzekeraars, een groot deel van de collectief verzekerden bereikt. Hoewel een meerderheid van de verzekerden op de hoogte is van de verlaging, gaf ongeveer de helft van deze groep aan niet te weten wat de hoogte is van de maximale collectiviteitskorting per 1 januari 2020 of gaf een fout antwoord. Er is dus nog ruimte om de communicatie vanuit de zorgverzekeraars over dergelijke ontwikkelingen te verbeteren.

Verwacht werd dat door de verlaging van de maximale collectiviteitskorting, veel verzekerden met een collectieve zorgverzekering een extra grote premiestijging voor 2020 zouden ervaren. Eind 2019 werd daarom een recordaantal overstappers verwacht door deze nieuwe maatregel [7]. Verlaging van de collectiviteitskorting lijkt echter niet van invloed te zijn geweest op het overstapgedrag van verzekerden. Uit recent onderzoek van het Nivel blijkt dat, met een percentage van 7% van de verzekerden, minder mensen overgestapt zijn naar een andere verzekeraar in overstapeseizoen 2019/2020 in vergelijking met een jaar eerder (8%) [8,9]. Daarnaast laat ander onderzoek zien dat het aandeel collectief verzekerden afgenomen is van 65,3% in 2019 naar 63,5% in 2020, vergelijkbaar met de trend in eerdere jaren [10].

Het onderzoek

In november 2019 en februari 2020 ontving een steekproef (N=1.500) uit het Consumentenpanel Gezondheidszorg [6], representatief naar leeftijd en geslacht voor de bevolking van 18 jaar en ouder, een vragenlijst (schriftelijk en online) over onder andere de collectiviteitskorting. De resultaten beschreven in deze factsheet zijn gebaseerd op de antwoorden van 664 respondenten in de peiling van november 2019 (respons van 44%), en 806 respondenten in de peiling van februari 2020 (respons van 54%). De uiteindelijke respons was, op basis van leeftijd en geslacht, niet helemaal representatief voor de verzekerde bevolking in Nederland. Wanneer er gesproken wordt over de verzekerden (in totaliteit), is er een weging toegepast om hiervoor te corrigeren. Verder is een Chi-kwadraattoets toegepast om het gevonden verschil tussen collectief verzekerde respondenten en respondenten die niet collectief verzekerd waren op statistische significantie ($\alpha = 0,05$) te toetsen.

Meer weten

U vindt deze publicatie en alle andere Nivel-publicaties op www.nivel.nl/publicaties.

Meer informatie over het Consumentenpanel: ga naar www.nivel.nl/consumentenpanel of e-mail naar consumentenpanel@nivel.nl. Ook kunt u de volgende publicatie downloaden: Consumentenpanel Gezondheidszorg: basisrapport met informatie over het panel (2015).

Titelgegevens van deze publicatie

De gegevens uit deze publicatie mogen met de volgende bronvermelding worden gebruikt: F.J.P. van der Hulst, A.E.M. Brabers & J.D. de Jong, Vooral via het nieuws en de zorgverzekeraars gehoord over de verlaging van de maximale collectiviteitskorting per 1 januari 2020. Utrecht: Nivel, 2020.

Literatuur

- [1]. Zorgwijzer. (2020). Wat is een collectieve zorgverzekering? Geraadpleegd van <https://www.zorgwijzer.nl/zorgvergelijker/collectieve-zorgverzekering>
- [2]. Vektis. (2019). Zorgthermometer Verzekerden in beeld 2019, Inzicht in het overstapseizoen.
- [3]. Rijksoverheid. (2020, 24 juni). Kamerbrief over Monitor polisaanbod 2020 [Kamerbrief]. Geraadpleegd van <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2020/06/24/kamerbrief-over-monitor-polisaanbod-2020>
- [4]. Hamstra, G., Laar, C. van de, Duivenbode, I., Borg, S., Straaten, W. van, Egberts, B. Monitor Polisaanbod 2020. Utrecht: Equalis, 2020.
- [5]. Rijksoverheid. (2018, 28 juni). Minister Bruno Bruins verbetert transparantie zorgverzekeringen [Nieuwsbericht]. Geraadpleegd van <https://www.rijksoverheid.nl/actueel/nieuws/2018/06/28/minister-bruno-bruins-verbetert-transparantie-zorgverzekeringen>
- [6]. Brabers, A.E.M., Reitsma-van Rooijen, M., Jong, J.D. de. Consumentenpanel Gezondheidszorg: basisrapport met informatie over het panel. Utrecht: Nivel, 2015.
- [7]. Ipsos (2019). Zorgverzekeraars wacht seizoen met veel overstappers. AMweb, 51, 52–53.
- [8]. Meijer, M., Holst, L., Brabers, A.E.M., Jong, J.D. de. 7% van de verzekerden zegt te zijn gewisseld van zorgverzekeraar. Utrecht: Nivel, 2020.
- [9]. Holst, L., Brabers, A.E.M., Jong, J.D. de. 8% van de verzekerden geeft aan te zijn overgestapt van zorgverzekeraar in 2019. Utrecht: Nivel, 2019.
- [10]. Vektis. (2020). Zorgthermometer Verzekerden in beeld 2020, Inzicht in het overstapseizoen.